

частка клейковини 25,0 %, що дає можливість за сукупністю цих показників отримати якість не нижче II класу групи А.

•варіанти дворазового застосування мікродобрива забезпечують якість за означеними показниками II класу групи А відповідно вимог ДСТУ 3768 – 2010 – Пшениця.

Список використаних джерел

1. Пейве, Я. В. Микроэлементы в комплексе минерального питания растения [Текст] / Я. В. Пейве. – Рига : Изд-во «Зинатне», 1975. – С. 84-98.
2. Анспок, П. И. Микроудобрения: справочная книга [Текст] / П. И. Анспок. – Л. : Колос, 1978. – 271 с.
3. Лихочвор, В. В. Мінеральні добрива та їх застосування [Текст] / В. В. Лихочвор. – Львів : НВФ «Українські технології», 2008. – 312 с.
4. Протопіш, І. Г. Оцінювання взаємозв'язків показників якості зерна пшениці озимої [Текст] / І. Г. Протопіш // Вісник аграрної науки. – 2016. – №3. – С. 72-75.
5. Мунтян, Л. В. Продуктивність сортів пшениці озимої залежно від норм висіву та удобрення в рисових сівозмінах південного Степу України [Текст] : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук : 06.01.09 / Л. В. Мунтян. – Херсон, 2017. – 22 с.

Куфель Аліна

аспірант

Науковий керівник: д.с.-г.н., професор Гораш О.С.

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

ЗАЛЕЖНІСТЬ КІЛЬКОСТІ СТЕБЕЛ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО НА ОДИНИЦІ ПЛОЩІ ПОСІВУ ВІД ВПЛИВУ СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ

Урожайність зерна ячменю ярого, як і інших зернових культур, формується залежно від кількості стебел, кількості зерен в колосі та маси зернівки. Те що показник кількості стебел входить до складу елементів структури урожаю, вже говорить про його важливе значення.

Потенціал рослин ячменю по кількості стебел однієї рослини великий, адже ячмінь ярий добре кушиться, краще ніж яра пшениця та овес. Впливати на реалізацію біологічного потенціалу ячменю, можна шляхом вибору сорту, норм висіву насіння та строків сівби. Шляхом підбору цих факторів можна сформувати посів оптимальної оптичної щільності, який дозволяє з найбільшою ефективністю використовувати площу живлення і сонячне світло, що забезпечує, за таких умов, найвищу продуктивність фотосинтезу і максимальну врожайність зерна [1; 2; 3; 4]. Ряд дослідників звертають увагу, що кількість продуктивних стебел перед збиранням на одиниці площі є одним з найважливіших параметрів, від яких залежить рівень врожайності.

Дослідження проводили на дослідному полі навчально-виробничого центру «Поділля» ПДАТУ, впродовж 2014-2016 рр. Об'єктом досліджень були посіви

ячменю ярого сортів Себастьян та Експлоер. Фактор А – строки сівби: 15.03., 25.03., 05.04., 15.04., 25.04., фактор В - норми висіву насіння: 300, 350 та 400 нас./м². Встановлення кількості стебел на одиниці площі посіву проводили за загальноприйнятою методикою В. Ф. Мойсейченка., В. О. ещенка [5]. Отримані експериментальні дані обчислювали за допомогою теста Дункана.

Проведений статистичний аналіз даних доводить вплив строків сівби на кількість продуктивних стебел ячменю ярого, на одиниці площі посіву. З кожним наступним строком сівби значення цього показника зменшувалось. За умов сівби 15.03. кількість стебел, в середньому по досліді, становила 823,0 шт./м², що на 88,5 шт. більше, порівняно до цього ж показника наступного строку сівби (25.03.). Істотно меншими є дані строку сівби 5 квітня – 614,8 шт./м², порівняно значень другого строку сівби. Ще зменшилась кількість стебел і за сівби 15 квітня – 520,7 шт./м² і найменшу кількість стебел виявлено за останнього строку сівби – 407,3 шт./м².

Параметри кількості стебел на одиниці площі посіву, рослин сорту Експлоер, за всіх строків сівби знаходяться в різних гомогенних групах, що свідчить про істотну різницю між ними. Так, відповідно строків сівби дані кількості стебел становили: 845,2; 732,4; 614,0; 507,2; 428,2 шт./м².

Встановлено також вплив норм висіву насіння на показник кількості продуктивних стебел рослин ячменю ярого, на одиниці площі посіву. Значення параметра, норм висіву насіння 300, 350 та 400 нас./м², знаходились в різних гомогенних групах та становили, в середньому по досліді 609,9; 620,4; 629,9 шт./м² – сорту Себастьян та 616,0; 625,5; 634,7 шт./м² – сорту Експлоер. Найбільше продуктивних стебел на одиниці площі посіву, у обох сортів було, за норми висіву насіння 400 нас./м². Це пояснюється більшою кількістю рослин порівняно норм висіву 350 та 300 нас./м².

Отже, доведено вплив строків сівби на кількість стебел на одиниці площі посіву, ячменю ярого. Значення показника знаходились в межах 407,3-823,0 шт./м² сорту Себастьян та 428,2-845,2 шт./м² сорту Експлоер. Також встановлено залежність кількості стебел шт./м², норм висіву насіння, у посівів сорту Себастьян параметри становили - 609,9; 620,4; 629,9 шт./м² та 616,0; 625,5; 634,7 шт./м² сорту Експлоер, відповідно норм висіву насіння 300, 350 та 400 нас./м².

Список використаних джерел

1. Белоножко, М. А. Влияние норм высева и способов внесения удобрений на кормовые качества зерна ярового ячменя [Текст] / М. А. Белоножко, Х. Х. Кусаинов, А. Б. Нугманов // Интенсивная технология выращивания кормовых культур. – К., 1990. – С. 9-13.
2. Куперман, Ф. М. Основные этапы развития и роста злаков. – В кн. : Этапы формирования органов плодоношения злаков [Текст] / Ф. М. Куперман. – М.: Издательство МГУ, 1955. – С. 113-117.
3. Лихочвор, В. В. Довідник з вирощування зернових та зернобобових культур [Текст] / В. В. Лихочвор, М. І. Бомба, С. В. Дубковецький. – Львів : Українські технології, 1999. – 408 с.
4. Пути стабилизации урожайности ярового ячменя и сокращение затрат на производство зерна [Текст] / В. М. Плищенко, В. В. Швыдкий, С. П. Портурковская, Е. Б. Дорохина // Пути повышения урожайности сельскохозяйственных культур в современных условиях : Сб. науч. тр. / Ставроп. гос. с.х. акад. – Ставрополь, 1999. – С. 113-117, 183-184.
5. Мойсейченко, В. Ф. Основи наукових досліджень в агрономії: підручник [Текст] / В. Ф. Мойсейченко, В. О. ещенко. – К.: Вища школа, 1994. – 334 с.

